

(гол. ред.) тощо – К. : ІЗМН, 1997. – Вид. 19. – С. 65-77.

Ковальчук А.В. Этническая толерантность и культура межнационального общения в педагогическом процессе

В статье раскрыты подходы к проблеме поликультурного воспитания студентов. Определены пути воспитания у будущих экономистов этнической толерантности и культуры межнационального общения. Поликультурное воспитание предусматривает учет культурных и воспитательных интересов разных национальных и этнических меньшинств.

Ключевые слова: поликультурное образование, этническая толерантность, культура межнационального общения.

Kovalchuk G.V. Ethnic tolerance and culture of interethnic communication in the pedagogical process

The article deals with approaches to multicultural education students. Certain ways of training future economists ethnic tolerance and culture of interethnic communication. Multicultural education creates the situation when cultural and educational interests of different national and ethnic minorities are taken into account.

Keywords: multicultural education, ethnic tolerance, culture of interethnic communication.

Колесова О. П.

Одеський національний політехнічний університет (Україна)

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ МАЙБУТНІМ ФАХІВЦЯМ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У даній статті автором розкрито сутність понять „технології навчання”, „освітні технології”, „інтерактивні технології навчання”, „засоби інтерактивних технологій навчання”. Обґрунтовано їх використання на практиці.

Ключові слова: технології навчання, засоби інтерактивних технологій навчання, системний підхід, інтерактивні методики, вправи.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Вдосконалення освітнього процесу спрямоване на більш продуктивну його форму, стає можливим за рахунок модернізації, модифікації та раціоналізації традиційного освітнього процесу. Отже, механізм підготовки майбутніх фахівців інженерно-технічних спеціальностей вимагає перетворень не тільки на рівні впровадження нових напрямів фахової підготовки, а й глобального переосмислення вже існуючих умов процесу їхнього навчання. Таким перетворенням, яке є модернізацією вже існуючого освітнього процесу, підвищенням його якості, ми вважаємо використання інтерактивних технологій навчання при викладанні української мови за професійним спрямуванням майбутнім фахівцям інженерно-технічних спеціальностей у процесі професійної підготовки.

Аналіз останніх досліджень. Підхід до студента, який знаходиться у центрі процесу навчання, ґрунтується на повазі до його думки, на спонуканні до активності, на заохоченні до творчості, добре відомий ще з праць Ш. Амонашвілі [1], Л. Виготського [3], М. Дяченка [6], В. Шаталова [8] та ін. Він полягає насамперед у підвищенні навчально-виховної ефективності занять, і як наслідок – у значному зростанні рівня реалізації принципів свідомості, активності та якості знань, умінь і навичок, які набули учні. У працях зарубіжних педагогів цей новий підхід має назву „навчання за методом участі” [4], „кооперативне навчання” [7], коли створюється можливість обговорення кожної

проблеми, доведення, аргументування власного погляду. Це сприяє не лише глибшому розумінню навчального матеріалу, а й розвитку мислення та мовлення.

Виклад основного матеріалу. Найкращим прикладом технологій в освіті є авторські технології навчання, які дають очікуваний результат тому ж таки автору, але це не обов'язково є підставою для широкого використання їх іншими. Водночас, розуміння технології в освіті все ж таки спирається на досягнення певного результату в навчально-виховному процесі. Мають місце різні застосування понять: „технології в освіті”, „освітні технології”, „технології освіти”.

Варті уваги спроби В. Дубровського й Л. Щедровицького [5] систематизувати поняття „освітня технологія”, які пропонують його розглядати в трьох аспектах: *науковому* – освітні технології як напрям педагогічної науки, що вивчає й розробляє цілі, зміст, методи, засоби навчання та проектує педагогічні процеси; *процесуально-описовому* – як алгоритм процесу навчання, сукупність його цілей, змісту й засобів, що уможливають досягнення певних запланованих результатів; *процесуально-дієвому* – як технологічний процес, спрямований на скоординоване функціонування всіх особистих, інструментальних та методологічних педагогічних засобів.

Отже, технології в освіті конкретно пов'язані з навчальним процесом, з діяльністю викладачів та тими, хто навчається.

Взагалі, поняття „освітні технології” найчастіше розглядають на трьох рівнях: 1) *загальнопедагогічному*, загальнодидактичному, загальновиховному; 2) *предметно-методичному*, тобто як „окрема методика” викладання певного предмету; 3) *локальному* як технології формування понять, нових знань, особистих якостей тощо.

70-ті роки ХХ століття характеризувалися розробкою процесу навчання на основі *системного підходу*. За характеристикою японського вченого-педагога Т. Сакамото [2], технологія в освіті – є впровадженням у педагогіку *системного способу мислення*. Системний підхід охоплює всі основні сторони розробки систем навчання – від постановки цілей та конструювання навчального процесу до перевірки його ефективності.

У 80-ті роки ХХ століття, почали створюватися комп'ютерні класи, лабораторії, розробляться педагогічні програмні засоби, інтерактивні системи навчального призначення тощо. Похідними від поняття „освітня технологія” стали „педагогічна технологія”, „технологія навчання”, „технологія виховання”, „інтерактивна технологія”. Взагалі, **педагогічна технологія** постає предметом вивчення різних наукових напрямів у педагогічній науці (наукова організація навчально-виховного процесу, проектування педагогічної системи, комунікаційна система тощо), залежно від яких вона розглядалася як:

- мистецтво використання результатів наукових досліджень у сфері освіти;
- проект педагогічної системи, яка реалізується на практиці;
- сукупність засобів і методів навчально-виховного процесу, які безперечно приведуть до запланованого результату;
- процес цілеутворення та об'єктивного контролю за отриманими результатами;
- системний метод створення, використання і призначення всього процесу викладання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів у їх взаємодії.

З цих позицій **технологія навчання** має за мету збільшення ефективності процесу навчання за рахунок:

- планування, прогнозування діяльності викладача та студентів, забезпечення максимальної організованості для досягнення необхідного результату;
- відтворення процесу навчання і його результатів на основі блочної побудови;
- перенесення акценту з викладання на визначення структури й змісту навчально-пізнавальної діяльності;
- структуризації змісту навчання, що зумовлює його гнучкість, себто можливість оновлення відповідно до соціального замовлення суспільства.

Інтерактивне навчання у вищій школі передбачає докорінну зміну методичних

стереотипів, які сформувалися у викладачів, зміну методологічних підходів. Упровадження інтерактивних технологій у викладання дисципліни “Українська мова за професійним спрямуванням” дає змогу цілком змінити ставлення до об’єкта навчання, перетворивши його на суб’єкт. Студент стає співавтором лекції, семінарського заняття тощо.

Саме тому сучасна **інтерактивна технологія** не є механічним, раз і назавжди заданим процесом із незмінним результатом, але є організаційно-змістовою *відкритою структурою*, серцевина, якої визначає напрям взаємодії педагога з групою при нескінченній різноманітності підходів, невизначеності, вірогідності відношень.

Для більш повного розуміння сутності процесів, що відбуваються під час застосування інтеракцій сьогодні необхідно звернутись також до нових розробок у галузі суспільних та природничих наук, які спрямовані на вивчення особистості та її розвиток, яка живе і діє в новому соціокультурному середовищі.

Засоби інтерактивних технологій навчання – це компактні способи рішення конкретного завдання чи проблеми. Взагалі, „засобом” у початковому процесі може бути все те, що спрямоване на передавання відповідної інформації, відповідні „зв’язки” у педагогічному середовищі. Тому ми вважаємо, що до **засобів інтерактивних технологій навчання** можна віднести всі ті інтерактивні методики, прийоми, вправи, які доцільно застосовувати при організації інтеракції у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. Форми їх вираження – опорні листи, конспекти, ігри, ситуації з використанням діаграм, карт, графіків тощо; комп’ютерне обладнання, програмне забезпечення, різноманітні прилади та апарати, які виступають як окремі ланки або у вигляді самостійного технологічного ланцюжка, „зв’язку”.

Існує багато **засобів інтерактивних технологій навчання**, у літературі зустрічаються такі: „бій”, „захист”, „естафета”, „мандрівка”, „рольова гра” тощо. Наприклад:

– схема „бою” така – декілька команд ставлять одна одній завдання, складають запитання;

– схема „захисту” – кожна команда показує програму, яка захищає щось (державу, професію, науку ...);

– „естафета” близька до „захисту”, але для форми „захист” порядок виступу команд не має значення, а для форми „естафета” потрібна визначена послідовність;

– схема „мандрівки” – команди, переходячи від „станції” до „станції” одержують на них завдання, питання від організаторів „мандрівки” відповідно до її теми.

Висновки і перспективи. Використання інтерактивних технологій навчання у викладанні дисципліни “Українська мова за професійним спрямуванням” дає змогу цілком змінити ставлення до об’єкта навчання, перетворивши його на суб’єкт. Надає можливості більш гнучко аналізувати різні ситуації, мобільно реагувати на зміни в соціальному й економічному житті суспільства, здійснювати ефективне ділове спілкування, враховувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності. За допомогою інтерактивних вправ можна глибше осмислювати актуальні явища громадського, культурного, міжнародного життя, навчитися поважати власну думку, зрозуміти, що не завжди те, що висловлює більшість, є істиною.

Використана література:

1. Амонашвили Ш. А. Размышления о гуманной педагогике / Ш. А. Амонашвили. – М. : Издательский дом Шалвы Амонашвили, 2001. – 464 с.
2. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
3. Выготский Л.С. Психология развития человека [Электронный ресурс] / Л. С. Выготский. – М. : Смысл ; Эксмо, 2005. – 1136 с. – Режим доступа :
4. Грабовська С. Л. Інтерактивне навчання у вузі: проблеми і перспективи // Вісник Львівського

- університету. – 2004. – Вип. 15. – С. 171–176. – (Серія „Педагогічна”).
5. Дубровский В. Я. Проблемы естественного инженерно-психологического проектирования / В. Я. Дубровский, Л. П. Щедровицкий. – М. : [б.и.], 1971. – 122 с.
  6. Дьяченко М. И. Психология высшей школы : учеб. пос. / М. И. Дьяченко, Л. А. Кандыбович, С. Л. Кандыбович. – Минск : Харвест, 2006. – 416 с.
  7. Кошманова Т. С. Розвиток педагогічної освіти у США (1960-1998 рр.) / Т. С. Кошманова. – Львів : Світ, 1999. – 486 с.
  8. Шаталов В. Ф. Эксперимент продолжается [Электронный ресурс] / В. Ф. Шаталов. – М. : Педагогика, 1989. – 336 с. – (Театральная библиотека : пьесы, книги, статьи, драматургия). – Режим доступа : <http://biblioteka.teatr-obraz.ru/node/7505>.

Колесова Е. П. Использование интерактивных технологий обучения во время преподавания украинского языка в профессиональных целях будущим специалистам инженерно-технических специальностей.

В данной статье автором раскрывается сущность понятий “технологии обучения”, “технологии обучения”, “интерактивные технологии обучения”, “способы интерактивных технологий обучения”. Обосновано их применение на практике.

Ключевые слова: технологии обучения, способы интерактивных технологий обучения, системный подход, интерактивные методики, упражнения.

Kolesova O. P. Applications of facilities of interactive technologies of studies are at teaching of Ukrainian after professional aspiration to the future specialists of technical specialties.

In this article, the author reveals the essence of the concepts of “learning technology”, “educational technology”, “interactive learning technology,” “how interactive learning technologies.” Justified their application in practice.

Keywords: education technology, methods of interactive learning technologies, systems approach, interactive methods, exercises.

Корж Т. Н.
**Севастопольский институт банковского дела Украинской академии
банковского дела Национального банка Украины (Украина)**

СОВРЕМЕННЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ В ИНОЯЗЫЧНОМ ОБРАЗОВАНИИ

Статья рассматривает роль современных педагогических технологий в обучении иностранным языкам. Выделены признаки современных педагогических технологий, их влияние на процесс и качество иноязычного обучения, рассмотрены условия приобщения педагога к использованию современных технологий.

Ключевые слова: педагогические технологии, современные педагогические технологии, результативность, адаптивность, интерактивность, формирование личности учащихся.

Вопрос о педагогических технологиях (ПТ), пожалуй, наиболее актуальный на современном образовательном пространстве. Как и любое многогранное явление человеческого бытия, ПТ рассматриваются с разных ракурсов. Так, разные ученые акцентируют внимание на разных аспектах ПТ, исходя из приоритетных задач и целей их применения. Для одних – это описание педагогического процесса, неизбежно ведущего к запланированному результату. Для других, ПТ представляются в первую очередь как алгоритмизация деятельности преподавателей и учащихся на основе проектирования всех учебных ситуаций (Б. В. Пальчевский, Л. С. Фридман). Третья выделяют процесс формирования личности (В. П. Беспалько) и предписание эффективного осуществления педагогического процесса (Д. Цветков).

Но общим для всех определений ПТ и их самой сутью является ориентированность